



SORTIM!

ORIENTACIONS I PROPOSTES
PER A UNA CONVERSIÓ PASTORAL A
L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

– Pla Pastoral Diocesà –

PASQUA DEL SENYOR DE 2018

«Sortim, sortim a oferir a tothom la vida de
Jesucrist [...] m'estimo més una Església
accidentada, ferida i tacada per haver sortit al carrer,
que no pas una Església malalta pel tancament i la
comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats».

Papa Francesc, *La joia de l'Evangelí* (EG 49)

PRÒLEG

Benvolguts germans i germanes,

Fa més de cinquanta anys, el Concili Vaticà II (1962-1965) va iniciar un dels seus documents més importants amb aquestes paraules: «Les joies i les esperances, les tristesses i les angoixes dels homes d'avui, sobretot, dels pobres i dels qui sofreixen, són també les joies i les esperances, les tristesses i les angoixes dels deixebles de Crist, i no hi ha res de veritablement humà que no hagi de trobar ressò en els seus cors». Aquest text que acabo de citar, que correspon al paràgraf inicial de la *Constitució pastoral sobre l'Església en el món d'avui* —conegut com a *Gaudium et Spes*—, em sembla que reflecteix molt bé l'esperit de les *Orientacions i propostes* que segueixen aquest pròleg i que són com el full de ruta de la nostra comunitat diocesana ara i en els propers anys.

Aquestes *Orientacions i propostes* s'han preparat gràcies a la col·laboració de moltes persones, creients i també no creients, a totes les quals vaig demanar la seva col·laboració en

aquella trobada que vam celebrar a la Basílica de Santa Maria del Mar, i que va ser el punt de partença del camí que ens ha portat fins aquí. En aquells moments es clausurava l'Any de la Misericòrdia, un jubileu extraordinari volgut pel papa Francesc. Em sembla que aquest Pla Pastoral s'ha de llegir i aplicar en l'esperit de tot el magisteri del Sant Pare, però sobretot des de l'Any Sant de la Misericòrdia, que el va marcar des del seu mateix origen. Totes les propostes s'inspiren en una profunda solidaritat de l'Església que camina a Barcelona, amb el nostre poble i amb les seves joies i esperances, amb les seves tristeses i angoixes.

El servei als pobres és una de les claus de lectura d'aquestes *Orientacions i propostes*. Tots recordem que el Jubileu de la Misericòrdia es va centrar, en l'àmbit operatiu, sobretot en les tradicionals — però a la vegada tan actuals — obres de misericòrdia, espirituals i materials. La solidaritat i el servei als pobres de tota mena és en el cor de l'Evangelí. «Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu» (Mateu 25,40), diu Nostre Senyor Jesucrist. I el papa Francesc ens recorda que precisament en l'amor i en el servei als més

pobres és on es verifica l'autenticitat de la nostra fe. Aquesta manera de fer és la que pot fer creïble la nostra evangelització, tan necessària en la nostra societat tan secularitzada.

Una altra clau de lectura del text que segueix és el seu caràcter obert. L'hem titulat *Orientacions i propostes*, precisament, per potenciar aquest caràcter. La denominació «Pla Pastoral» —que utilitzem habitualment en les nostres converses— podria suggerir que es tracta d'un programa tancat i complet, amb uns objectius estratègics, determinats i únics. No vol ser així aquest pla. Ha nascut de les aportacions de molts i ara retorna a tots com una invitació a la creativitat. El canvi d'època que estem vivint i la creixent complexitat de la nostra societat ens demanen un esforç creatiu i una actitud humil d'escoltar i de servir, ben atents a les realitats i a les possibilitats concretes de cada persona i de cada comunitat o grup cristià.

Una altra clau de lectura, sens dubte molt important, és l'espiritualitat. No podem oblidar de cap manera que la nostra acció missionera és obra de Déu i no nostra. Nosaltres només som col·laboradors de Déu, servents sense cap mèrit

de la vinya del Senyor. Sense la seva gràcia i el do de l'Esperit Sant no som res. Posem la nostra pobresa — tant personal com institucional — en les mans del Senyor. En el supòsit que arribéssim a ser una minoria, hauríem de ser «una minoria creativa», com desitjava el papa emèrit Benet XVI, en definitiva hauríem de ser sempre llevat en la massa.

La més important clau de lectura i de comprensió vital de totes aquestes *Orientacions i propostes* es troba en la crida a la conversió que ens adreça el papa Francesc quan ens diu: «Invito cada cristià, en qualsevol lloc i situació en què es trobi, a renovar ara mateix el seu trobament personal amb Jesucrist o, almenys, a prendre la decisió de deixar-se trobar per ell, d'intentar-ho cada dia sense descans. No hi ha raó perquè algú pensi que aquesta invitació no és per a ell» (*Evangelii Gaudium* 3). D'aquí que el papa Francesc ens convidi alhora a una conversió pastoral i missionera (EG 27 i 30). Som, doncs, convidats a contemplar i imitar Nostre Senyor Jesucrist en la seva manera de veure la realitat que l'envoltava, sobretot la realitat dels pobres. Per respondre als molts reptes que la realitat actual ens planteja, en el fons, se'ns dema-

na ser sants. Com deia el filòsof Henri Bergson (1859-1941), «els sants no tenen necessitat de parlar, perquè la seva vida ja és un testimoni».

Que la Mare de Déu sota l'advocació de la Mercè, patrona de la nostra arxidiòcesi, en aquest any del vuitè centenari de la fundació a Barcelona de l'Orde religiós que porta el seu nom, ens ajudi a fer realitat aquelles paraules que Ella va dir a les noces de Canà: «Feu tot el que Jesús us digui» (Joan 2,5). I que l'ofrena d'aquestes *Orientacions i propostes per a una conversió pastoral a l'arxidiòcesi de Barcelona* es converteixi en el vi nou per a l'Església que peregrina en aquesta terra entranyable.

Barcelona, 1 d'abril de 2018
Solemnitat de la Pasqua de Resurrecció

+ Card. Joan Josep Omella
Arquebisbe de Barcelona

INTRODUCCIÓ

El papa Francesc en la seva exhortació *La joia de l'Evangelí* (*Evangelii Gaudium*), que qualifica com a escrit «programàtic» (EG 25), es proposa «indicar camins per a la marxa de l'Església en els propers anys» (EG 1). Tota aquesta orientació ve sintetitzada amb la bella fórmula «Església en sortida» (EG 20-24) i per això «la seva joia de comunicar Jesucrist s'expressa tant en la seva preocupació per anunciar-lo en altres llocs més necessitats com en una sortida constant cap a les perifèries del seu propi territori o cap als nous àmbits socioculturals» (EG 30).

Durant uns mesos hem reflexionat, hem pregat i hem dialogat per tal d'esbrinar què diu l'Esperit a l'Església de Barcelona. En aquests mesos hem consultat els membres del Consell Episcopal, del Consell Presbiteral, del Consell Pastoral Diocesà, els arxiprestes, els delegats diocesans, així com les parròquies, comunitats, membres de la Vida Consagrada, moviments, associacions, fundacions, fidels i persones que lliurement han volgut fer arribar el seu parer. Ara, tenint en compte les nombroses

aportacions rebudes, hem elaborat les següents orientacions fonamentals amb propostes pastorals prioritàries, que han d'orientar i promoure l'acció de l'Església a l'arxidiòcesi de Barcelona en els propers anys.

Tenim el goig i la responsabilitat de compartir la missió de Crist en el món d'avui, amb humilitat, certament, però també amb agraïment i alegria. Som enviats per Crist com va ser-ho ell pel Pare i comptem amb la força de l'Esperit Sant (cf. Joan 20,21-22). Per això, «per l'entranyable misericòrdia del nostre Déu» (Lluc 1,78) hem d'esforçar-nos a «servir el Senyor amb alegria» (Salm 99,2) i a treballar «alegres sempre en el Senyor» (Filipencs 4,4).

CINC ORIENTACIONS FONAMENTALS

Presentem, doncs, cinc orientacions fonamentals, que han d'orientar i animar les propostes pastorals, que en conseqüència, es duguin a terme:

1. L'encontre i l'anunci de Jesucrist
2. Els pobres, destinataris privilegiats de l'Evangeli
3. Els joves
4. La fraternitat
5. El discerniment

I

L'ENCONTRE I L'ANUNCI DE JESUCRIST

*Jesucrist, la nostra saviesa i la nostra força
(cf. 1 Corintis 1,17-31)*

El nostre missatge i la nostra aportació és Jesucrist, mort i ressuscitat (cf. 1 Corintis 1,22). Aquesta ha estat una de les propostes més repetides en els diferents grups: renovar la nostra adhesió personal a Crist, anunciar-lo de manera nova, promoure el primer anunci en ambients on la fe cristiana encara no ha arrelat o s'ha extingit.

Això ens demana pregària personal i comunitària i tenir cura de les celebracions de l'eucaristia, tractant de viure-les d'una manera més intensa i renovada. La primera manera de ser missioners és el testimoniatge de l'Encarnació del Fill de Déu (cf. Lluc 24,48) per fer-nos participants de la naturalesa divina i de la seva Mort i Resurrecció per a redimir-nos, és a dir, el misteri pasqual, que constitueix el centre de tot l'any litúrgic i de la fe cristiana.

Té una importància cabdal recrear el nostre llenguatge, el llenguatge oral i el llenguatge simbòlic i cultural. I s'ha de tenir molt present que la nostra decisió de renovar l'experiència de l'encontre amb Jesucrist i d'anunciar-lo creativament al món d'avui és l'opció que ha d'inspirar i informar totes les determinacions dels capítols següents.

Propostes:

1.1. Catequesi: atendre especialment la formació de catequistes; potenciar la catequesi de tota la família; implicar més els pares en el procés catequètic dels fills; elaborar programacions de catequesi interparroquials; proposar una catequesi que propiciï un encontre personal amb Jesucrist. Aquesta és una tasca prioritària i conjunta de les delegacions diocesanes de Catequesi i de Pastoral Familiar, sense oblidar la catequesi a persones amb discapacitats i amb limitacions sensorials, que porta a terme el Servei pastoral per a les persones sordes.

1.2. *Catecumenat*: potenciar el catecumenat d'adults, seguint els criteris eclesials del *Ritual d'Iniciació Cristiana d'Adults* (RICA), oferint als no batejats un itinerari d'iniciació cristiana des de les parròquies amb l'acompanyament del Servei Diocesà per al Catecumenat; proposar itineraris d'iniciació cristiana per a nens, joves i adults; oferir des de la delegació diocesana de Catequesi una proposta catequètica als adults que volen rebre el sagrament de la Confirmació.

1.3. *Eucaristia i en especial l'eucaristia dominical*: ajudar a experimentar la vivència de la fe com a adhesió personal a Jesucrist amb una dimensió comunitària i missionera; tenir cura especial del llenguatge emprat; fer les homilies amb la simplicitat de Jesús; donar importància a la música i al cant litúrgics, en sintonia amb els bons estils musicals; combinar el bon gust estètic amb la senzillesa d'ornaments i d'ornamentació; tot això tenint en compte les orientacions de la delegació diocesana de Pastoral Sacramental i Litúrgia.

1.4. *Anunci explícit del missatge cristià*: seguir avançant en la línia d'algunes iniciatives ja existents de primer anunci de Jesucrist i de l'Evangelí, unint esforços; parlar explícitament de Jesús a persones allunyades i indiferents, no només de forma personal espontània, sinó també amb propostes organitzades (sopars, cinefòrums i altres formats per compartir explícitament l'Evangelí); donar suport als mitjans de comunicació eclesials ja existents tenint en compte tota la labor que impulsa la delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social (*Full Dominical, Butlletí de l'Arquebisbat de Barcelona*, comunicats de premsa, web, difusió i campanyes de comunicació *online* a les xarxes socials...); donar suport a l'esforç que fan teòlegs en diàleg amb les inquietuds, problemes i aspiracions de la gent d'avui.

1.5. *Conversió*: la vida cristiana no neix d'una idea, sinó d'un encontre amb Jesucrist i ens exigeix una contínua conversió. Som conscients que la renovació

de l'Església passa necessàriament per una sincera conversió personal. Per a realitzar aquesta tasca de renovació constant disposem de molts ajuts que tenim a l'abast i que cal aprofitar i oferir als qui els necessiten: estudis d'Evangelí, *lectio divina*, revisió de vida, adoració del Santíssim, recessos, exercicis espirituals, grups de pregària. D'aquestes pràctiques se'n poden treure fruits: «Qui resta en mi i jo en ell, aquest dona molt de fruit» (Joan 15,5).

1.6. *La família*: en l'entorn familiar és on es desvetlla la dimensió religiosa dels infants. Ens hem d'esforçar a promoure-hi el testimoni joios, humil i creïble de la fe i l'alegria de viure l'amor i la fraternitat. Ens proposem seguir les orientacions del papa Francesc en l'exhortació *Amoris laetitia*. De manera especial, volem comunicar les virtuts cristianes als joves, reforçant els cursos de preparació al matrimoni i els serveis d'acompanyament de les parelles per mitjà dels centres d'orientació familiar, dels movi-

ments cristians familiars i altres iniciatives de la delegació diocesana de Pastoral Familiar.

1.7. Els membres de la Vida Consagrada: per la seva vida de consagració a Déu i pel seu seguiment radical de Jesucrist són un gran actiu per a tota la societat i també per a l'arxidiòcesi, són sovint una presència evangelitzadora entre els més pobres. Ells i elles fan molts bons serveis pastorals a la nostra arxidiòcesi, la qual agraeix la seva creixent integració en tots els àmbits de l'acció pastoral, una integració que desitgem incrementar en totes les instàncies eclesials. Per impulsar aquesta proposta serà de gran ajut la relació de la delegació episcopal per a la Vida Consagrada amb tots ells.

II

ELS POBRES, DESTINATARIS PRIVILEGIATS DE L'EVANGELI

*Qui és el meu proïsme? El bon samarità
(cf. Lluc 10,30-37)*

Una de les propostes més repetides pels diferents grups i algunes persones individuals en la consulta per preparar aquestes orientacions i propostes d'acció ha sigut la necessitat de fer una opció pels pobres, de ser l'Església dels pobres, de ser parròquies, comunitats i grups al costat dels més necessitats, de treballar per la justícia, de denunciar, quan calgui, les injustícies, d'acollir els immigrants i els refugiats... L'opció pels pobres és un tema constant en les respostes a la consulta realitzada, cosa que mostra una gran sintonia amb les línies pastorals del papa Francesc (cf. EG 48,195,197-201).

Aquí cal recordar aquest advertiment: «No estimeu només de paraula o amb la llengua, sinó amb obres i de veritat» (1 Joan 3,18). L'Església serà aquell «hospital de campanya» que ens proposa el Papa si desenvolupa la solida-

ritat amb de les diferents formes de pobresa i de sofriment existents, i si és acollidora de tothom, sense mirar les condicions de raça, sexe o religió. Si actua així, serà més fidel a la seva missió d'anar cap a les perifèries geogràfiques i existencials de la nostra societat.

Propostes:

2.1. *La mirada de Jesucrist*: cal descobrir des dels ulls de Jesús les pobreses que ens envolten i les causes que les provoquen. És necessari que individus i comunitats tinguem la mirada de Crist que sabia adonar-se de les moltes situacions de pobresa del seu entorn. Hem de descobrir els pobres que tenim a prop nostre i ajudar els altres a veure'ls. I més avui que abunden les pobreses amagades. Aquesta manera de mirar és un model de contemplació, i és també una experiència de fe. En aquest sentit caldrà tenir en compte les iniciatives que impulsi la delegació diocesana de Pastoral Social amb motiu de la Jornada Mundial dels Pobres que se celebra anualment.

2.2. *Programes de solidaritat*: respondre a aquestes pobreses, seguint el model d'acció social de Càritas Diocesana, amb fets concrets de solidaritat, i alhora elaborar projectes ben dissenyats per atendre les necessitats urgents com ja es fa des de les Càritas parroquials i arxiprestals. Són moltes les iniciatives bones que ja existeixen a la nostra arxidiòcesi, en moltes institucions de laics, parròquies i congregacions dedicades al món dels pobres. Cal que els donem suport amb col·laboracions personals i econòmiques. És bo que aquestes iniciatives es coordinin per tal d'aconseguir una major eficàcia. Cal que estiguem atents a les possibilitats de transformació de la societat per tal que esdevingui més justa i fraterna (acció sindical, política i altres mitjans de solidaritat), sobretot animar i acompanyar els cristians que senten la vocació de l'acció política.

2.3. *Atur i precarietat laboral*: la perllonçada i elevada taxa d'atur, sobretot ju-

venil, és ja tràgica. També es dona una forta precarietat laboral. Ens cal donar suport a iniciatives pràctiques per superar aquests dos problemes. Així mateix cal tenir presents també dos aspectes molt importants: d'una banda la formació de joves i de persones més grans per fer-los més fàcil l'entrada en el mercat laboral; d'altra banda, el compromís social i polític per millorar o reformar les estructures econòmiques que cronifiquen l'atur i la precarietat laboral. En aquesta proposta caldrà tenir en compte les orientacions que proposi la delegació diocesana de Pastoral Obrera i també les iniciatives pastorals dels moviments evangelitzadors en el món obrer presents a la nostra arxidiòcesi.

2.4. *Refugiats i immigrants*: s'agraeix el que han fet davant d'aquest problema moltes persones per iniciativa pròpia i també algunes institucions civils i religioses. Encara es pot fer molt més i, per tant, s'ha de fer més. Per exemple, consolidar les entitats ja existents de-

dicades a immigrants i refugiats i desenvolupar les plataformes de persones i entitats que treballen en aquest sector. La delegació diocesana de Pastoral Social treballa en aquest sentit amb la iniciativa pastoral «Caminem en la diversitat», com també ho fa la delegació diocesana de l’Apostolat del Mar, que fa una tasca rellevant amb els immigrants treballadors del món marítim i portuari. Ens proposem continuar la labor integradora realitzada per les comunitats parroquials en els anys seixanta i setanta del segle passat davant de la forta immigració interior.

2.5. *Experiències de fragilitat:* en aquest capítol hem d’encabir-hi des de la indigència humana i psicològica (malaltia física i psíquica, soledat, marginació, discapacitats físiques i sensorials...) fins a la necessitat espiritual i religiosa que senten molts pobres. Convé que tothom estigui amatent a les moltes persones que necessiten ser escoltades. Se’ns retreu sovint el rostre trist i gris de moltes

institucions eclesials. Hem de maldar per tal que canviï aquesta percepció i per això volem que les parròquies, comunitats i entitats eclesials esdevinguin encara més un espai d'acolliment i d'esperança. Pel que fa a les persones malaltes, cal potenciar l'atenció pastoral i sacramental que es realitza als hospitals de la nostra arxidiòcesi comptant amb el suport de la delegació diocesana de Pastoral de la Salut.

2.6. *Església pobra*: no n'hi ha prou d'anar als pobres i ser solidaris amb ells. La mateixa Església ha de ser pobra, segons ens diu el papa Francesc. No és fàcil trobar concrecions pràctiques. Tanmateix, se n'han fet alguns suggeriments en les respostes a la consulta prèvia sobre aquest Pla Pastoral: que la pobresa es manifesti en les persones, en les institucions eclesials, en els edificis; que en tot es tingui un estil adient, un estil que no insulti la situació de les persones que viuen en precarietat i pobresa. La delegació diocesana de Patrimoni Cultural,

així com la Comissió diocesana de patrimoni litúrgic i cultural, podran oferir l'assessorament adequat per assolir-ho.

III

ELS JOVES

«*Vine i segueix-me...*» (Marc 10,21)

Els joves han estat un *leit motiv* en moltes de les respostes a la consulta prèvia al Pla Pastoral. Es constata una preocupació pels joves, que han de ser atesos, que necessiten i tenen dret a l'anunci joiós de l'Evangeli i que pateixen les conseqüències d'una societat dominada per falsos valors com el consumisme, l'erotisme, una economia convertida en economicisme i l'atur... Ens trobem, doncs, davant d'un repte pastoral de primera magnitud.

La primera actitud de la comunitat cristiana envers els joves ha de ser una mirada plena d'amor (cf. Marc 10,21). Ens hem de preguntar: què oferim als joves d'avui? Com els fem arribar l'amorosa, captivadora i exigent crida de Jesús a seguir-lo, una crida que és font de sentit i de plenitud de vida?

Atesa la disminució de les vocacions de preveres i religiosos/es que fa sentir molt vivament

l'escassetat de consiliaris ordenats i acompanyants espirituals idonis per a la pastoral de joventut, la dedicació que s'està fent és molt meritòria. En la pastoral amb els joves és on es manifesta de manera més real el canvi d'època que estem vivint. Per això, se'ns demana que hi hagi més persones dedicades a aquesta tasca bo i esmerçant-hi el màxim possible d'esforços, recursos i creativitat. Tothom ha de sentir-se implicat en aquesta pastoral.

Propostes:

3.1. Escoltar els joves: som conscients que no escoltem prou els joves i que ells poden donar el dinamisme necessari a la renovació eclesial. El Sínode dels Bisbes de 2018, dedicat als joves, la fe i el discerniment vocacional, l'acollim des d'ara amb l'esperit disposat a secundar el que se'ns proposi. Conscients del que ja s'està fent, valorant tot el treball pastoral amb joves que tan positivament duen a terme els moviments evangelitzadors d'Acció Catòlica, així com altres moviments cristians i associacions juvenils, ens proposem detectar quines són les

noves iniciatives evangelitzadores entre els joves. La delegació diocesana de Pastoral de Joventut analitzarà aquestes noves formes i promourà espais d'intercanvi d'iniciatives i de recursos amb les persones que són a prop dels joves.

3.2. *Promoure l'acompanyament pastoral dels joves:* l'acompanyament i l'evangelització dels joves és una autèntica vocació, avui molt necessària i que cada vegada planteja més reptes. No tothom serveix per a aquesta missió. Considerem necessari plantejar-nos la preparació d'aquests acompanyants i evangelitzadors amb la creació d'una escola d'animadors de la fe dels joves impulsada per la delegació diocesana de Pastoral de Joventut. Amb acompanyants hi haurà joves cristians.

3.3. *Planificar i coordinar recursos:* la presència dels joves és necessària en tota comunitat cristiana, tanmateix ens proposem planificar quines parròquies de l'arxidiòcesi podrien assumir una missió especial de cara als joves i situar-les

en el mapa diocesà, de manera que n'hi hagués alguna en tots els sectors o localitats importants. Hem de pensar quines persones i quins recursos hi podem destinar.

3.4. *Els infants*: l'atenció religiosa als infants està molt vinculada a la vivència familiar. Proposem dedicar una atenció especial a les famílies, a les parròquies i als moviments cristians infantils i d'adolescents per atendre el desvetllament dels infants i adolescents. Caldrà un treball més coordinat entre els moviments evangelitzadors d'infants, els espais parroquials, els agrupaments escoltes, els grups d'infants parroquials i arxiprestals, i altres noves iniciatives com els grups de catequesi en família.

3.5. *Formació de tota la persona i cura de la dimensió religiosa i espiritual d'infants i joves a les escoles cristianes*: la missió de les escoles cristianes és fonamental pel seu compromís en el desenvolupament de tota la persona a la llum de l'Evangelí. Aquesta passa pel des-

plegament d'un projecte educatiu coherent i eficient que ha de tenir en tots els membres de la comunitat educativa i en la pròpia institució referents ben clars. Hem d'ajudar més els mestres i professors en la seva missió educadora d'infants i joves oferint-los diversos serveis i acompanyament. Necessitem afrontar amb urgència i creativitat el camp de la formació de la dimensió religiosa i espiritual dels infants, adolescents i joves. I ser capaços d'implicar pares i mares. En aquest sentit caldrà tenir en compte les iniciatives pastorals que impulsi la Fundació diocesana per a les Escoles Parroquials, així com la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

3.6. *Escoles i universitats públiques*: és el camp de la formació i professionalització de les persones, i en aquest camp la qualitat dels docents, el testimoni de vida, els valors i el sentit de la vida que transmeten són molt valuosos. Cal incrementar l'acompanyament als universitaris que fan els consiliaris dels SAFOR (serveis d'atenció i formació

religiosa a les universitats públiques). I des de la delegació diocesana de Pastoral Universitària, cal continuar també acompanyant els professors cristians presents a les universitats públiques. A més, els professionals dedicats a l'ensenyament de la religió en centres que no depenen de l'Església fan un servei educatiu i cultural molt estimable, i esdevenen també, en força ocasions, un servei evangelitzador valuós i, per això, han d'estar en formació permanent i en comunicació entre ells amb el suport de la delegació diocesana d'Ensenyament.

- 3.7. *Escoles i centres universitaris de l'Església*: davant la situació del món contemporani urgeix més que mai la singular aportació d'aquestes comunitats educatives a través d'una veritable educació integral, a la formació de ciutadans i professionals compromesos èticament i a la col·laboració en un progrés que humanitzi. Per això, juntament amb el diàleg entre la fe i tots els àmbits del coneixement, cal desenvolupar una cultura del discerniment, de la proximitat i de la solidaritat.

Cal tenir una atenció i compromís actiu en què, sempre segons les circumstàncies de cada centre, es faci explícit el missatge evangèlic; es procuri una formació i acompanyament en la vida cristiana dels alumnes; es faciliti l'accés a recursos formatius i l'aprofundiment en la fe. Però, a part de les diferents accions pastorals que es desenvolupin, és molt important aprofitar totes les avinenteses d'atansar-se personalment als joves d'aquests centres «amb el cap i amb el cor». Les universitats d'inspiració cristiana que tenen la seu a la nostra arxidiòcesi desenvoluparan —en el marc de les seves funcions pròpies— una cura especial en el testimoniatge de la seva identitat i missió, així com una acció en l'àmbit pastoral que doni resposta als reptes específics del context universitari.

IV

LA FRATERNITAT

«Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres» (Joan 13,35)

L'amor entre nosaltres, la solidaritat entre els membres d'un mateix cos, són signe i força de la comunitat cristiana. Les respostes a la consulta han assenyalat de moltes maneres la necessitat de fomentar la relació i la comunió entre persones, comunitats i grups dins l'Església.

Cal prioritzar la comunicació interna i només així hi haurà una bona comunicació cap enfora. Cal, doncs, que ens coneguem més, que sapiquem més el que fan els altres. I, sobretot, que l'empatia, la comprensió i la confiança guiïn les relacions dins de l'Església. En això els bisbes, preveres i diaques hi tenen un rol molt especial com a factors de comunió i d'integració en totes les parròquies, grups i comunitats.

I aquesta comunió ha de ser dinàmica, que generi sinèrgies i que fomenti així una «Església en sortida». Allà on els cristians i cristianes

ens fem presents, hem de ser promotors de comprensió, de diàleg i de cooperació en la tasca d'humanitzar la societat.

Les situacions eclesials, socials i polítiques complexes les hem de viure com una oportunitat per créixer en el respecte, la comunió, la no confrontació, l'entesa i el diàleg per avançar en el camí de la comprensió, la fraternitat i el bé comú. La nostra missió sempre serà una tasca de reconciliació, tot seguint les petjades de Jesucrist que va venir a trencar murs i a refer relacions, «destruint el mur de separació, abolint l'enemistat en la seva carn» (Efesis 2,14). És molt important promoure i acompanyar la presència solidària, competent i desinteressada de cristians en la vida política.

Propostes:

4.1. La cohesió social: davant de la delicada situació sociopolítica que estem vivint, ens proposem com a objectiu prioritari del present i del futur immediat ser factors de convivència i diàleg en totes les instàncies on puguem ser presents.

Aquest és un objectiu ferm tot i que som conscients que la presència dels catòlics no està gaire en auge, atesa la forta secularització de la nostra societat i el creixent pluralisme que hi ha. En aquest sentit, desitgem viure quatre verbs proposats pel papa Francesc: «acollir, protegir, promoure i integrar» (Missatge per a la Jornada mundial de l'emigrant i del refugiat 2018). Volem evitar la confrontació que ens divideix i que ens fa mal, i ser col·laboradors de la cohesió social i de la concòrdia. En aquest sentit, caldrà tenir en compte les iniciatives que impulsí Justícia i Pau, en especial amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau, que se celebra anualment el dia 1 de gener.

- 4.2. *Els serveis de l'Arquebisbat*: la nostra arxidiòcesi vol impulsar el treball en equip, transversal i en xarxa, per tal de viure una autèntica sinodalitat, caminant junts, tot responent a la crida que el papa Francesc adreça a cada Església particular (cf. EG 30). Aquest treball comença

tant pels bisbes entre ells com pels bisbes amb els vicaris episcopals i amb els arxiprestes de les respectives zones pastorals. Pel que fa a les delegacions diocesanes caldrà un treball creatiu, transversal i en comunió, especialment, entre aquelles que siguin d'un mateix àmbit pastoral.

- 4.3. *Les parròquies*: creiem que són vàlides en l'actualitat, però cal que es renovin i adaptin. En aquest sentit, el papa Francesc afirma: «la parròquia no és una estructura caduca» (EG 28). Per això, s'ha d'estudiar profundament quina ha de ser la seva missió en la societat actual. Les parròquies han de ser integradores de tendències, edats i cultures diferents. Han d'acollir i integrar els catòlics immigrants, tenint en compte la seva cultura i tradicions. Caldrà agrupar parròquies en unitats de pastoral, i en alguns casos suprimir-ne alguna, per a un millor servei evangelitzador i per assolir una vivència sòlida de comunitat cristiana. Creiem també necessari reestructurar alguns ar-

xiprestats i parròquies tenint en compte les experiències més reeixides d'altres diòcesis.

4.4. *El laïcat*: cal que els laics participin i siguin responsables en les tasques evangelitzadores parroquials i diocesanes. Alhora, cal la presència i compromís dels laics especialment en els camps de la família, els mitjans de comunicació social, la política, el món de l'empresa, de la cultura, de l'art, de la música, etc. Desitgem fer tot el possible per acompanyar-los i oferir-los espais de formació i comunió des de la delegació diocesana d'Apostolat Seglar.

4.5. *Comunitats, associacions, moviments, centres culturals catòlics, confraries i germandats*: aquests i altres són una gran riquesa eclesial en una societat tan diversa, amb estils i carismes cristians tan diferents. Per això, és bo que desenvolupin la seva pròpia manera de vida cristiana comunitària. L'arxidiòcesi vol continuar acompanyant-los en la seva

vida cristiana. Per assolir-ho cal impulsar les iniciatives pastorals que duen a terme organismes de comunió diocesana com el Consell d'Acció Catòlica, el Fòrum d'Organitzacions Catòliques d'Adults, la Comissió diocesana de centres culturals catòlics, així com el servei que ofereix la delegació diocesana de Confraries i Germandats.

- 4.6. *Portes obertes*: s'han d'obrir portes i passar-hi en els dos sentits. Algunes iniciatives en aquest sentit podrien ser: fer nos presents de manera senzilla i com un de tants (cf. Filipencs 2,7; Hebreus 2,17) en llocs culturals o lúdics de l'entorn de parròquies o altres centres eclesials; aprofitar les oportunitats que actes i celebracions eclesials (casaments, funerals, etc.) ofereixen de connectar amb les persones; vetllar per l'acollida i l'acompanyament en el dol de les persones que han perdut un ésser estimat i, en aquest sentit, volem que la celebració de les exèquies en els diversos tanatoris de la nostra arxidiòcesi esdevingui en-

cara més una oportunitat per anunciar l'Evangelí de l'esperança cristiana; acollir pastoralment els turistes que visiten la nostra Catedral, basíliques, santuaris i altres temples de la nostra arxidiòcesi, comptant amb les iniciatives promogudes pel Capítol de la Catedral, així com per la delegació diocesana de Pastoral de santuaris, peregrinacions i turisme; estar disposats a cedir locals per activitats culturals o socials que contribueixin a la convivència i a la fraternitat en clau de missió; obrir els temples durant moltes hores de la jornada amb un servei de voluntaris que acullin.

4.7. *Ecumenisme, diàleg interreligiós, diàleg amb agnòstics i no creients, diàleg des de la fe cristiana amb la cultura:* reforçar iniciatives de relació, pregària i diàleg que ja tenen un llarg recorregut entre nosaltres; estendre encara més entre tots els cristians l'esperit viu de l'ecumenisme espiritual (celebració anual de la Setmana de pregària per la unitat dels cristians) i de l'ecumenisme

de la caritat; fomentar el coneixement de les religions no cristianes, sobretot l'Islam per la seva proximitat a nosaltres; avançar en les relacions institucionals i personals, compartint algunes accions socials i obrint el nostre cor a persones d'altres religions. La nostra arxidiòcesi potencia els treballs de la delegació diocesana d'Ecumenisme i de Relacions interreligioses i comparteix els objectius, en favor de la convivència i de la pau religiosa, del Grup de Treball Estable de Religions (GTER). En aquest mateix sentit, volem mantenir el diàleg sincer amb els agnòstics i els no creients. Aquests objectius els podem anar assolint per mitjà de les institucions diocesanes dedicades a la formació i a les relacions de la fe cristiana amb la cultura, com, entre d'altres, l'Ateneu Sant Pacià (facultats de teologia, de filosofia i d'història eclesiàstica), l'Institut Superior de Ciències Religioses (ISCREB), la Fundació Blanquerna, la Fundació Joan Maragall, la Fundació Pere Tarrés, etc.

V

EL DISCERNIMENT

Escoltar què ens diu l'Esperit (cf. Apocalipsi 2 i 3)

Vivim un canvi d'època, ho sabem prou. Com podem, doncs, escoltar Déu, que ens parla enmig d'aquest canvi? El papa Francesc ens diu repetidament que cal aprendre a discernir, cosa que vol dir escoltar, acollir la Paraula de Déu per fer la seva voluntat. El Verb de Déu encarnat, la Paraula, és Jesucrist, però és l'Esperit que ens la va recordant i ajudant a comprendre els canvis del món i de la història (cf. Joan 14,26; 16,13). Certament, un Pla Pastoral no pot pretendre donar resposta a totes les interpel·lacions inèdites que provenen dels canvis socials, de les situacions eclesials noves, dels moments personals o comunitaris particulars. En aquest sentit, aquestes orientacions generals no ho cobreixen tot, per tant, cal que estiguem ben atents al que l'Esperit va dient a les esglésies (cf. Apocalipsi 2,7.11.17.29; 3,6.13.22).

Cal tenir una oïda ben fina per saber escoltar l'Esperit i un cor ben disposat per complir el

que ens diu. Això implica una manera de llegir la Bíblia, una manera de pregar enmig del nostre món, una manera de mirar amb els ulls amorosos de Déu. «La claror de la seva mirada!» (Salm 80,4). Cal unir pregària i acció. Siguem ben conscients que el temps actual ens demana una espiritualitat renovada. «Des del punt de vista de l'evangelització, no serveixen ni les propostes místiques sense un fort compromís social i missioner, ni els discursos i praxis socials o pastorals sense una espiritualitat que transformi el cor» (EG 262). Se'ns demana viure una «mística dels ulls oberts».

Propostes:

5.1. La Bíblia, Paraula de Déu que ens il·lumina: promoure grups de *lectio divina*, ja que nodrir-se de la lectura orant de la Bíblia és posar els fonaments d'una manera de veure i de viure les coses tal com Déu se'ns revela. La lectura orant de la Bíblia ens ajuda a descobrir en la nostra vida i en el nostre entorn una profunditat i sentit transcendent i religiós, que ens dona l'esperança i el goig de viure.

5.2. *Apostolat laïcal*: convé que els moviments evangelitzadors d'Acció Catòlica general i especialitzada (en l'àmbit obrer, universitari, professional), els altres moviments apostòlics, les comunitats, les associacions cristianes, dediquin imaginació i esforç a promoure espais de lectura dels fets de la vida a la llum de l'Evangelí, a compartir en un clima orant aquesta mirada creient per arribar a una espiritualitat que integri Déu i el món, la fe i la vida, l'oració i l'acció.

5.3. *Formació dels qui senten la crida de Déu al ministeri ordenat*: fomentar la lectura orant de la Paraula de Déu i l'espiritualitat que integri Déu i el món, la fe i la vida, l'oració i l'acció, a fi que els qui en un futur exerceixin el ministeri ordenat, puguin ser bons acompanyants espirituals. Aquesta és una tasca prioritària del Seminari Diocesà Menor i Major pel que fa als seminaristes, tenint en compte la integració de les dimensions formatives —humana, espiritual, intel·lectual i pastoral— que explicita el document

de la Congregació per al Clergat titulat *El do de la vocació presbiteral (Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis)*. Pel que fa als candidats al diaconat, d'aquesta tasca en té cura la Comissió diocesana per al diaconat permanent, tenint en compte les *Normes bàsiques per a la formació dels diaques permanents* i el *Directorí per a la vida i ministeri dels diaques permanents* de les congregacions per a l'Educació Catòlica i per al Clergat (1998).

- 5.4. *Formació permanent dels diaques, preveres i bisbes*: fomentar també en els ministres ordenats la lectura orant de la Paraula de Déu i l'espiritualitat que integri Déu i el món, la fe i la vida, l'oració i l'acció. En aquest sentit, cal promoure una formació permanent que no sigui solament intel·lectual sinó integral, espiritual i cordial, és a dir, oberta i sensible a la «saviesa del cor». El Consell Episcopal, els vicaris episcopals de les corresponents zones pastorals i els arxiprestes tindran cura de promoure aquesta formació permanent del clergat.

5.5. *Activitats i experiències integradores:* convé promoure activitats on es visqui un contacte real amb persones o situacions, sobretot de pobresa o exclusió social, on a la vegada es conreï la pregària, l'anàlisi social i l'avaluació evangèlica de l'experiència realitzada. Volem potenciar totes les iniciatives que tinguin com a finalitat la integració social i, si són cristians, també eclesial, de les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials.

5.6. *Formació d'acompanyants espirituals:* promoure la formació d'acompanyants espirituals als seminaris i altres centres de formació teològica o pastoral. El progrés personal en l'espiritualitat que integri Déu i el món, la fe i la vida, l'oració i l'acció, troba una gran ajuda en l'acompanyament espiritual personal. Esperem com un ajut valuós les orientacions que ens vinguin del Sínode dels Bisbes d'octubre de 2018 dedicat als joves, a l'acompanyament espiritual i al discerniment vocacional. En aquest sentit caldrà tenir en compte les iniciatives que

impulsi la delegació diocesana de Pastoral Vocacional, especialment amb motiu de la Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions que se celebra anualment.

CONCLUSIÓ

Recomanem prendre aquestes orientacions i propostes com a matèria de lectura, de meditació, d'oració i de diàleg en diversos grups o instàncies a fi d'arribar a concrecions operatives, tenint molt en compte les situacions i les possibilitats de cada lloc o de cada ambient. Tanmateix, no apliquem dràsticament aquell «sempre s'ha fet així». No pensem que no hem de canviar res. Diguem com Jesús en entrar al món: «Heus aquí que vinc a fer la vostra voluntat» (Hebreus 10,9). És la realització d'aquesta voluntat el que ens farà finalment, ni que sigui amb poca visibilitat, eficaços (cf. Hebreus 10,10).

Després de considerar cada una de les cinc orientacions fonamentals, seria bo que reflexionéssim sobre les respectives propostes i fer-ne pregària en grup o en comunitat abans de discernir quines caldria prioritzar i aplicar.

Per a l'aplicació de les orientacions i propostes aquí presentades es compta sempre amb la col·laboració dels diferents consells diocesans i delegacions diocesanes de l'Arquebisbat, així

com amb la Comissió de seguiment. Totes elles prestaran el suport i l'ajut que se'ls requereixi.

Finalment, a més d'agrair la col·laboració de persones, grups i institucions, esperant encara una participació més àmplia en la posada en pràctica d'aquestes *Orientacions i propostes*, acabem pregant al Senyor i a la Mare de Déu:

Senyor, la teva misericòrdia és eterna,
no abandonis l'obra de les teves mans!
(Salm 138,8)

Santa Maria, «Mare de l'Evangelí vivent,
deu d'alegria per als petits,
pregueu per nosaltres.
Amén. Aleluya» (EG 288)